

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**

(sediul Rîșcani)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Kiev, 3
Email: jrc@justice.md; Tel./fax: /+373 22/ 438002
www.instante.justice.md

Dosarul nr. 3-2198/2024 (2-24039691-12-3-10042024)

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28, MD2004

Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, Vă expediază, conform competenței, copia încheierii nr.3-2198/2024 din 09 iunie 2025 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 6 alin. (1) pct. 1) lit. a), c), pct. 2) lit. b), c), alin. (2) și alin. (31) din Legea nr. 25 din 04.03.2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de SRL „Eximservice Broker” împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova, terți Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil și acțiunea de contencios administrativ depusă de Ianoș Chiper împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova, terți Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

Anexe:

- Copia încheierii din 09 iunie 2025, pe 5 file;
- Copia cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, pe 4 file;
- Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, pe 18 file;
- Copia cererilor de chemare în judecată, cu anexe, pe 20 file.

Judecător

Rodica Nicula

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucrează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi făcută doar în condițiile Legii nr.133 din 08 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

ÎNCHEIERE

09 iunie 2025

mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, Rodica Nicula, specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ,

examinând cererea lui Ianoș Chiper și a SRL „Eximservice Broker”, reprezentată de avocatul Ghenadie Țepordei, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de SRL „Eximservice Broker” împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova, terți Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

și acțiunea de contencios administrativ depusă de Ianoș Chiper împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova, terți Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil,

c o n s t a t ă :

La 10 aprilie 2024, SRL „Eximservice Broker” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ.

Tot la 10 aprilie 2024, Ianoș Chiper a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

Prin încheierea din 20 septembrie a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a dispus conexarea cauzelor în contencios administrativ inițiate de SRL „Eximservice Broker” și de Ianoș Chiper împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, pentru a fi examinate într-o singură procedură.

Prin încheierea protocolară din 27 februarie 2025 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a atras ca terți Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei.

În ședința de judecată din data de 04 iunie 2025, avocatul Ghenadie Țepordei a depus cerere cu privire la ridica excepția de neconstituționalitate privind controlul

de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova a constituționalității art. 6 alin. (1) pct. 1) lit. a), c), pct. 2) lit. b), c), alin. (2) și alin. (3¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, în partea:

1. *„se întocmește o listă a persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate cu subiectul restricțiilor. Din această categorie de persoane fac parte: 1) orice persoană fizică în privința căreia există probe, informații documentate că: a) este sau a fost în ultimii zece ani beneficiar efectiv al unei persoane juridice de comun cu una dintre persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

2. *„c) are sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor sau cu persoanele juridice ale căror beneficiar efectiv a fost/este una dintre persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct. 1) lit. c) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, abrogată prin Legea nr. 116 din 16.05.2024, în vigoare 24.05.2024.

3. *„2) orice persoană juridică în privința căreia există informații documentate că: b) beneficiar efectiv al acesteia este sau a fost în ultimii zece ani o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.2) lit. b) și din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

4. *„c) are sau a avut în ultimii cinci ani relații comune de afaceri cu o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor sau cu o persoană juridică al cărei beneficiar efectiv este/a fost o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.2) lit. c) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, abrogată prin Legea nr. 116 din 16.05.2024, în vigoare 24.05.2024.

5. *„Lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor se elaborează și se actualizează de către Serviciul de Informații și Securitate, care colaborează în acest sens cu Serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor, Banca Națională a Moldovei și cu alte autorități publice cu competențe incidente în domeniul dat”* din art. 6 alin. (2) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

6. *„prin derogare de la prevederile Codului administrativ, procedurile administrative inițiate de către Serviciul de Informații și Securitate în condițiile alin (3) se rezumă la examinarea documentelor justificative existente, remise de către autoritățile competente, emiterea actelor administrative individuale privind includerea și/sau excluderea unor subiecți din lista persoanelor în privința cărora*

există suspiciuni că sunt asociate unui subiect al restricțiilor internaționale și notificarea persoanelor vizate după emiterea ordinului. Prevederile art. 70 și 71 din Codul administrativ nr. 116/2018 nu se aplică” din art. 6 alin. (3¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

Reprezentantul reclamantului SRL „Eximservice Broker” și Ianoș Chiper a susținut cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a solicitat expedierea sesizării în adresa Curții Constituționale.

Reprezentantul pârâtului Serviciul de Informații și Securitate, a lăsat la discreția instanței soluționarea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Terții Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei în cadrul ședinței de judecată nu s-au prezentat.

Audiind participanții la proces, în conformitate cu art.230 Cod administrativ, instanța a dispus soluționarea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, în procedură scrisă.

Studiind materialele cauzei, analizând argumentele ce vizează ridicarea excepției de neconstituționalitate și raportându-le exigențelor instituite în acest sens, judecătorul consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale a Republicii Moldova.

În corespundere cu art.2 alin (2) din Codul administrativ, anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.

În acord cu art.195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169-171.

În conformitate cu art.12¹ din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a)

din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate, doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

La caz, judecătorul reține că autorii cererii invocă neconstituționalitatea art. 6 alin. (1) pct. 1) lit. a), c), pct. 2) lit. b), c), alin. (2) și alin. (3¹) din Legea nr. 25 din 04.03.2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

La fel, judecătorul atestă că cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate enunțată, întrunește exigențele legale și urmează a fi admisă, or, obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, excepția este ridicată de către subiectul abilitat de lege cu acest drept, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale a Republicii Moldova, având ca obiect prevederile contestate.

În conformitate cu art.art.2, 195, 230 din Codul administrativ, art.art.12¹, 269-270 din Codul de procedură civilă, judecătorul

d i s p u n e :

Se admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de SRL „Eximservice Broker” împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova, terți Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil, și acțiunea de

contencios administrativ depusă de Ianoș Chiper împotriva Serviciului de Informații și Securitate a Republicii Moldova, terți Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Banca Națională a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ individual defavorabil.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova cu privire la realizarea controlului constituționalității prevederilor art. 6 alin. (1) pct. 1) lit. a), c), pct. 2) lit. b), c), alin. (2) și alin. (3¹) din Legea nr. 25 din 04.03.2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova copia acțiunii, prezenta încheiere și sesizarea.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Judecătorul

Rodica Nicula

Copia corespunde originalului
Judecător

Rodica Nicula

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹**A.1. Persoană fizică**

1. Chiper
2. Ianoș

5. Reprezentant: **Avocatul Țepordei Ghenadie**

A.2. Persoană juridică

1. SRL „Eximservice Broker”
2. IDNO 1012600018177
3. mun. Chișinău, str. Căpriană nr. 50/C, ap. 210

5. Reprezentant: **Avocatul Țepordei Ghenadie**

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

1. În procedura Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani se află spre examinare, în ordinea contenciosului administrativ, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Chiper Ianoș, SRL „Eximservice Broker” împotriva Serviciului de Informații și Securitate cu privire la anularea Ordinului nr. 2 din 25 ianuarie 2024 „cu privire la aprobarea Listelor persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiecților restricțiilor”, Anexa nr.6 în partea includerii lui Chiper Ianoș, SRL „Eximservice Broker” în Lista persoanelor asociate subiectului restricțiilor Ilan Șor și a răspunsului la cererea prealabilă nr.20-Chi-158/24 din 06.03.2024.
2. În Monitorul Oficial a Republicii Moldova nr. 40 (9077) din 26 ianuarie 2024 a fost publicat Ordinul nr. 2 din 25 ianuarie 2024 a Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova „cu privire la aprobarea Listelor persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiecților restricțiilor”.
3. Prin Ordinul nr. 2 din 25 ianuarie 2024 a Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, „cu privire la aprobarea Listelor persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiecților restricțiilor”, s-a aprobat Anexa nr. 6, prin care Chiper Ianoș, SRL „Eximservice Broker” au fost incluși în Lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor Ilan Șor.
4. Ordinul nr. 2 din 25 ianuarie 2024 a Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, „cu privire la aprobarea Listelor persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiecților restricțiilor” este contrar art. 8 din Convenție, art.1 protocolul I adițional la Convenție, art. 28, 46 din Constituție, art. 6, 21, 31, 118 Cod administrativ, **nu conține** motivarea actului administrativ, nu conține temeiurile esențiale de drept și de fapt, investigații, probe pe care le-a luat în considerație la includerea lui Chiper Ianoș, SRL „Eximservice Broker” în Anexa nr. 6, Lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor Ilan Șor.
5. Drept efect, în corespundere cu prevederile art. 6 alin. (4) din Legea cu privire la aplicarea măsurilor restrictive internaționale, în privința lui Chiper Ianoș, SRL „Eximservice Broker” vor fi întreprinse măsuri de precauție sporită, precum și măsuri asiguratorii prevăzute de art. 8 și 33 din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, **cea ce include** supravegherea nelimitată și fără termen a vieții private (colectarea de informații

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

despre activitate, monitorizarea continuă sporită a tranzacțiilor și a relațiilor de afaceri, etc.), îngrădirea dreptului de a dispune de bunurile proprietate privată (urmărirea, sistarea, sechestrarea, abținerea de la executarea activităților și tranzacțiilor cu bunuri, inclusiv mijloace financiare etc.).

6. În referința depusă, în instanța de judecată, Serviciul de Informații și Securitate indică că persoana fizică Ianoș Chiper a fost inclusă în Lista persoanelor asociate lui Ilan Șor în temeiul art. 6 alin. (1) pct. 1) lit. a) și c) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, iar SRL „Eximservice Broker”, în temeiul art. 6 alin. (1), pct. 2) lit. b) și c) din Legea nr. 25/2016. Susține că potrivit art. 6 alin. (3) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea restricțiilor internaționale, „prin derogare de la prevederile Codului administrativ, procedurile administrative inițiate de către Serviciul de Informații și Securitate în condițiile alin. (3) se rezumă la examinarea documentelor justificative existente, remise de către autoritățile competente ...”.

C. Obiectul sesizării³

7. Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a textului:

i) *„se întocmește o listă a persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate cu subiectul restricțiilor. Din această categorie de persoane fac parte:*

1) *orice persoană fizică în privința căreia există probe, informații documentate că:*

a) *este sau a fost în ultimii zece ani beneficiar efectiv al unei persoane juridice de comun cu una dintre persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

ii) *„c) are sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor sau cu persoanele juridice ale căror beneficiar efectiv a fost/este una dintre persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.1) lit. c) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, abrogată prin Legea nr. 116 din 16.05.2024, în vigoare 24.05.2024.

iii) *„orice persoană juridică în privința căreia există informații documentate că:*
b) *beneficiar efectiv al acesteia este sau a fost în ultimii zece ani o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.2) lit. b) și din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

iv) „c) are sau a avut în ultimii cinci ani relații comune de afaceri cu o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor sau cu o persoană juridică al cărei beneficiar efectiv este/a fost o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor” din art. 6 alin. (1) pct.2) lit. c) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, abrogată prin Legea nr. 116 din 16.05.2024, în vigoare 24.05.2024.

v) „Lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor se elaborează și se actualizează de către Serviciul de Informații și Securitate, care colaborează în acest sens cu serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor, Banca Națională a Moldovei și cu alte autorități publice cu competențe incidente în domeniul dat.” din art. 6 alin. (2) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

vi) „prin derogare de la prevederile Codului administrativ, procedurile administrative inițiate de către Serviciul de Informații și Securitate în condițiile alin. (3) se rezumă la examinarea documentelor justificative existente, remise de către autoritățile competente, emiterea actelor administrative individuale privind includerea și/sau excluderea unor subiecți din lista persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate unui subiect al restricțiilor internaționale și notificarea persoanelor vizate după emiterea ordinului. Prevederile art. 70 și 71 din Codul administrativ nr. 116/2018 nu se aplică” din art. 6 alin. (3¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

8. Prevederile relevante din Constituția Republicii Moldova

Articolul 1

Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
 (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și niciun alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 28

Viața intimă, familială și privată

Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 126

Economia

(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

- a) reglementarea activității economice și administrarea proprietății publice ce-i aparține în condițiile legii;
- b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;
- c) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;
- d) stimularea cercetărilor științifice;
- e) exploatarea rațională a pământului și a celorlalte resurse naturale, în concordanță cu interesele naționale;
- f) refacerea și protecția mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;
- g) sporirea numărului de locuri de muncă, crearea condițiilor pentru creșterea calității vieții;
- h) inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.

Articolul 127 Proprietatea

(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

Articolul 135 Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

- a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;
- b) interpretează Constituția;
- c) se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției;
- d) confirmă rezultatele referendumurilor republicane;
- e) confirmă rezultatele alegerii Parlamentului și a Președintelui Republicii Moldova;
- f) constată circumstanțele care justifică dizolvarea Parlamentului, demiterea Președintelui Republicii Moldova sau interimatul funcției de Președinte, precum și imposibilitatea Președintelui Republicii Moldova de a-și exercita atribuțiile mai mult de 60 de zile;
- g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

- h) hotărăște asupra chestiunilor care au ca obiect constituționalitatea unui partid.
 (2) Curtea Constituțională își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională.

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

- (1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.
 (2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.

9. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale

Articolul 6.

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.
2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită.
3. Orice acuzat are, în special, dreptul:
 - a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;
 - b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;
 - c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;
 - d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;
 - e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

Articolul 8.

Dreptul la respectare a vieții private și de familie

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Articolul 14.

Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Primul protocol adițional la Convenție

Articolul 1.

Protecția proprietății

Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

10. Dispozițiile art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a) și c), pct.2) lit. b) și c), alin. (2) și alin. (3)¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale contravin art. 1 alin. (3), art. 4, art. 9, art.16, art.20, art. 21, art. 28, 46 alin. (2), (3), (4); art. 54; 126 alin. (1), alin. (2) lit. b) , h), art. 127 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, precum și art. 6 alin. (1), art. 8, art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, art. 1 a Primului protocol adițional la Convenție, încălcând dreptul la viață privată și protecția bunurilor proprietate privată, dreptul la nediscriminare, dreptul la un proces echitabil, precum și libertatea activității de întreprinzător.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

11. Conform art. 6 alin. (1) din Legea privind aplicarea măsurilor restricțiilor internaționale, *prin derogare de la prevederile art. 5, în vederea asigurării implementării eficiente a măsurilor restricțiilor internaționale pe teritoriul Republicii Moldova, cu referire la fiecare subiect al restricțiilor se întocmește o listă a persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate cu subiectul restricțiilor. Din această categorie de persoane fac parte:*
- 1) orice persoană fizică în privința căreia există probe, informații documentate că:*
 - a) este sau a fost în ultimii zece ani beneficiar efectiv al unei persoane juridice de comun cu una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor; (...)*
 - e) are sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor sau cu persoanele juridice al căror beneficiar efectiv este/a fost una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor; (...).*
 - 2) orice persoană juridică în privința căreia există informații documentate că:*
 - (...)*
 - b) beneficiar efectiv al acesteia a fost în ultimii zece ani o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor;*
 - c) are sau a avut în ultimii cinci ani relații comune de afaceri cu o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor sau cu o persoană juridică al cărei beneficiar efectiv este/a fost o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor; (...).*
12. Potrivit art. 6 alin. (2) din Legea privind aplicarea măsurile restrictive internaționale, *lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiecților restricțiilor se elaborează și se actualizează de către Serviciul de Informații și Securitate, care colaborează în acest sens cu Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Banca Națională a Moldovei și cu alte autorități publice cu competențe incidente în domeniul dat.*
13. În conformitate cu prevederile art. 6 alin. (3¹) din Legea privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, *prin derogare de la alin. (1) de la prevederile Codului administrativ, procedurile administrative inițiate de către Serviciul Informații și Securitate în condițiile alin. (3) se rezumă la examinarea documentelor justificative existente, remise de către autoritățile competente, emiterea actelor administrative individuale privind includerea și/sau excluderea unor subiecți din lista persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate unui subiect al restricțiilor internaționale și notificarea persoanelor vizate după emiterea ordinului. Prevederile art. 70 și 71 din Codul administrativ nu se aplică.*
14. Astfel, prin art. 6 din Legea privind aplicarea măsurilor restrictive, Serviciul de Informații și Securitate a fost desemnat pentru elaborarea și actualizarea listei

persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor, prin derogare de la Codul administrativ rezumându-se doar la examinarea documentelor existente, remise de către autoritățile competente și emiterea actelor administrative.

15. Atribuțiile Serviciului de Informații și Securitate sunt specificate în art. 3 din Legea privind Serviciul de Informații și Securitate pentru îndeplinirea cărora, art. 4 stabilește că, desfășoară activitate contrainformativă și activitate informative externă în conformitate cu prevederile Legii privind activitatea contrainformativă și activitate informativă externă.
16. Art. 18 și art. 19 din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului prevede că atribuțiile Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sunt prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și contribuie la asigurarea securității statului în conformitate cu Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.
17. Din prevederile actelor legislative ce reglementează activitatea Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Băncii Naționale nu li s-a acordat atribuții de întocmire a Listei persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor internaționale.
18. Este de menționat, că atât Legea privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, cât și Legile speciale ce reglementează activitatea Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Băncii Naționale și altor autorități publice **nu indică în ce direcție de activitate a autorităților publice și în ce procedură legală se încadrează acțiunile de investigare a persoanelor**, de obținere a probelor, a informațiilor documentate, pentru a fi incluse în Lista persoanelor asociate subiecților restricțiilor internaționale.
19. Prevederile actelor legislative contestate **nu reglementează** procedura de investigare, termenele, competențele și tehnicile de investigare, limitele aplicării lor, iar acest fapt creează un risc sporit pentru ordinea de drept, pentru protecția drepturilor și libertăților și demnității persoanelor, care în consecință sunt supuse unor ingerințe nejustificate, arbitrare și abuzive din partea autorităților abilitate. În acest sens, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în jurisprudența sa a concluzionat că dacă puterea de apreciere acordată executivului nu ar cunoaște limite, legea ar putea să încalce preeminența dreptului, unul dintre principiile fundamentale ale unei societăți democratice consacrate prin Convenție (*cauza Malone împotriva Regatului unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din 02 august 1984, par. 68*).

20. Or, puterea de apreciere nelimitată acordată Serviciului de Informații și Securitate și altor autorități, în lipsa procedurilor, și în lipsa măsurilor de protecție adecvate, se încalcă preeminența dreptului, dreptul persoanei la un proces echitabil, garantat de art. 21 din Constituție și art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fapt care, la rîndul său, duce la încălcarea prevederilor art. 16 din Constituție, potrivit cărora respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.
21. În corespundere cu prevederile art. 6 alin. (4) din Legea privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, persoanele prevăzute la alin.(1) nu sunt echivalate după statut cu subiecții restricțiilor, însă, pentru evitarea unor tentative de eludare a măsurilor restrictive internaționale care ar implica și o participare a acestora, cu referire la activitățile și tranzacțiile în care aceste persoane sunt parte, entitățile raportoare prevăzute la art.4 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului întreprind măsuri de precauție sporită privind clienții prevăzute la art.8 din Legea menționată. Prevederile Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului se aplică corespunzător cu referire la procedura detaliată de realizare a măsurilor respective, cu excepțiile stabilite de prezenta lege.
22. În conformitate cu art. 8 din Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, măsurile de precauție sporită presupun mărirea gradului de monitorizare a relației de afaceri, obținerea informației suplimentare despre client și beneficiarul efectiv, precum și actualizarea frecventă a datelor de identificare ale clientului și beneficiarului efectiv, obținerea informației suplimentare despre natura și scopul relației de afaceri; obținerea informației despre sursa bunurilor clientului, ale beneficiarului efectiv și a averii deținute de către client; obținerea informației despre scopul activității sau tranzacției în curs de pregătire, de realizare sau deja realizate; obținerea aprobării de către persoana cu funcții de conducere de rang superior a inițierii sau continuării relației de afaceri; realizarea monitorizării sporite a relației de afaceri prin creșterea numărului și a frecvenței verificărilor efectuate și prin selectarea activităților și tranzacțiilor care necesită o examinare adițională etc.
23. Astfel, prevederile art. 6 alin. (4)-(8) din Legea privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale denotă, că **inclusiunea** persoanei în Lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor, **are ca efect** monitorizarea permanentă și pe termen nelimitat a relațiilor de afaceri, obținerea informațiilor suplimentară despre persoană, despre natura și sursa relațiilor de afaceri, despre sursa bunurilor proprietate a persoanei, a averii, scopul activității sale, limitarea în dreptul de a dispune liber de bunurile sale etc., avînd impact inclusiv asupra familiei, cea ce incontestabil implică

imixtiuni în **dreptul la viață privată**, garanta prin art. 28 din Constituția Republicii Moldova și art. 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care include în sine și stocarea datelor referitoare la viața privată, activitățile de natură profesională sau de afaceri (*cauza Leander împotriva Suediei din 26 martie 1987, par. 48, cauza Amman împotriva Elveția din 16 februarie 2000, par. 65*)

24. Normele contestate implică ingerința și în exercitarea dreptului de proprietate, garantat de art. 46 din Constituție și art. 1 din primul protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care protejează dreptul de proprietate (*Hotărîrea Curții Constituționale nr. 27 din 25.11.2010*).
25. Pentru ca ingerința în drepturile garantate, să fie conformă art. 23, 28, art.54 din Constituție, art. 8 alin. (2) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, trebuie să fie „prevăzută de lege”, să urmărească un scop legitim și „necesară într-o societate democratică”.
26. Măsurile prevăzute de Legea privind aplicarea măsurilor restrictive, în special, trebuie să urmărească „**un scop legitim**”. Orice măsură restrictivă trebuie să fie **proporțională** cu gravitatea faptei comise și să nu depășească cea ce este necesar pentru a atinge scopurile legitime.
27. Normele contestate din art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a) și c), pct. 2) lit. b) și c) și alin. (3¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, restrâng dreptul la viață privată și dreptul de proprietate, a orice persoană, **fără a fi necesară implicarea persoanei** în activități care a justificat aplicarea sancțiunilor internaționale față de subiectul restricțiilor, doar pentru faptul că este sau a fost în ultimii zece ani beneficiar activ al unei persoane juridice de comun cu una dintre persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor, are sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor sau cu persoanele juridice al căror beneficiar efectiv este/a fost una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor, sau în cazul persoanelor juridice doare pentru faptul că beneficiar efectiv al acesteia este sau a fost în ultimii zece ani o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor, sau are sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor sau cu o persoană juridică al cărei beneficiar efectiv este/a fost o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor.
28. În asemenea situații, includerea persoanei în lista persoanelor asociate subiecților restricțiilor, **duce la o presupunere a culpabilității**, cea ce contravine prezumției nevinovăției și principiului fundamental al responsabilității

individuale, conform căruia fiecare persoană trebuie să răspundă pentru faptele sale.

29. Prin urmare, normele contestate nu asigură proporționalității ingerinței și nu corespunde cu scopul legitim urmărit, precum și permit arbitraru.
30. În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții Europene pentru Drepturile Omului, sintagma „**prevăzută de lege**” înseamnă nu doar o anume bază legală în dreptul intern, dar și calitatea legii în cauză: astfel, aceasta trebuie să fie accesibilă persoanei și previzibilă, precum și compatibilitatea legii cu principiul preeminenței dreptului, menționat explicit în preambulul convenției. În ceea ce privește cerința previzibilității legii, Curtea reamintește ca o normă este „previzibilă” numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane, care, la nevoie, poate apela la consultanța de specialitate să își corecteze conduita. (*cauza Rotaru împotriva României din 04 mai 2000, par. 52, cauza Amann împotriva Elveției din 16 februarie 2000, par. 50, 55*).
31. Normele de la art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a), c), pct. 2) lit. b) și c), și alin. (3¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale **nu întrunesc condițiile de previzibilitate**, or persoana nu cunoaște cum putea să-și ajusteze comportamentul pentru a nu fi inclus în lista persoanelor asociate cu subiectul restricțiilor și nici nu putea să prevadă că fără a comite vreun delict, practicarea activității de întreprinzător, inclusiv a avea relații de afaceri, deținerea unor acțiuni sau cote-părți ale unei persoane juridice neimplicate în activități ce a justificat aplicarea măsurilor restrictive, v-a da temei autorităților de a-i restrânge drepturile fundamentale.
32. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a mai statuat că, odată ce statul adoptă o soluție legislativă, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerențe rezonabile pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții. (*cauza Păduraru împotriva României din 01 decembrie 2005, par. 92, cauza Beian împotriva României din 06 decembrie 2007 (nr. 1), par.33*).
33. Normele contestate din Legea nr. 25/2016 operează cu un șir de noțiuni care nu au fost definite, cum ar fi: „informații documentate”, „beneficiar efectiv”, „relații comune de afaceri”, „autorități publice cu competențe incidente în domeniul dat”, „documente justificative existente”, creînd un șir de incertitudini în aplicarea acestor norme, fiind în discordanță cu exigențele clarității și previzibilității legii.
34. Astfel, normele de la art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a), c), pct. 2) lit. b) și c), alin. (2) și alin. (3¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive

internaționale, nu întrunește criteriile noțiunii „prevăzut de lege” și sunt incompatibile cu principiul preeminenței dreptului.

35. Este de menționat, dreptul la muncă, activitatea de întreprinzător este o activitate specifică, strâns legată de fluxurile financiare și îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor contractuale. Includerea persoanei în lista persoanelor asociate cu subiectul restricțiilor, aplicarea măsurilor asiguratorii, monitorizarea, abținerea de la efectuarea tranzacției, plăților, obținerea suplimentarea a informației despre scopul activității, tranzacției afectează grav interesele patrimoniale ale persoanei în activitatea sa, inclusiv de întreprinzător, aduc atingere credibilității persoanei, pot conduce la sancțiuni financiare grave impuse de partenerii de afaceri pentru neexecutarea în termen obligațiilor contractuale etc.
36. Prin urmare, atribuirea persoanei la categoria persoanelor asociate cu subiectul restricțiilor pe criteriul stabilit la art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a), c), pct. 2) lit. b) și c) din Legea nr. 25/2016, **fără ca persoana să fi fost implicată** în activități ce au justificat sancțiunile internaționale, este contrară și art. 126 alin. (1) și alin. (2) lit. b), h) din Constituție care garantează orientarea statului spre economia de piață, libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție, inviolabilitatea investițiilor persoanelor fizice și juridice, inclusiv străine.
37. Art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cât și art. 16 din Constituția Republicii Moldova garantează respectarea și ocrotirea persoanei și nimeni nu va fi discriminat pe motive de rasă, sex, religie, opinie politică, origine etnică, statut social sau alte criterii similare. Persoanele incluse în lista persoanelor asociate cu subiectul restricțiilor, fără a avea vreo vinovăție sau implicare în activitățile care au dus la sancțiunile impuse, vor fi tratate către autorități, entitățile raportoare, Agenția Servicii Publice diferit față de alte persoane ce acționează în condiții similare, nu pe baza acțiunilor proprii, ci pe baza unor legături indirecte cu o persoană supusă restricțiilor internaționale.
38. Prin ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Republica Moldova și-a asumat angajamente de asigurare a remediilor efective de protecție a drepturilor omului.

F. Cerințele autorului sesizării

39. Din motivele menționate *supra*, în temeiul art. 135 alin. (1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 alin. (1) lit.a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit.a) din Codul jurisdicției constituționale,

Solicităm:

- i) A admite prezenta sesizare;
- ii) A exercita controlul de constituționalitate și a declara neconstituțional textul:
 1. *„se întocmește o listă a persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate cu subiectul restricțiilor. Din această categorie de persoane fac parte:*
 - 1) *orice persoană fizică în privința căreia există probe, informații documentate că:*
 - a) *este sau a fost în ultimii zece ani beneficiar efectiv al unei persoane juridice de comun cu una dintre persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.1) lit. a) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.
 2. *„c) are sau a avut în ultimii zece ani relații comune de afaceri cu una din persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor sau cu persoanele juridice ale căror beneficiar efectiv a fost/este una dintre persoanele fizice sau juridice subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.1) lit. c) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, abrogată prin Legea nr. 116 din 16.05.2024, în vigoare 24.05.2024.
 3. *„2) orice persoană juridică în privința căreia există informații documentate că:*
 - b) *beneficiar efectiv al acesteia este sau a fost în ultimii zece ani o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.2) lit. b) și din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.
 4. *„c) are sau a avut în ultimii cinci ani relații comune de afaceri cu o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor sau cu o persoană juridică al cărei beneficiar efectiv este/a fost o persoană fizică sau juridică subiect al restricțiilor”* din art. 6 alin. (1) pct.2) lit. c) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, abrogată prin Legea nr. 116 din 16.05.2024, în vigoare 24.05.2024.
 5. *„Lista persoanelor în privința cărora există probe, informații documentate că sunt asociate subiectului restricțiilor se elaborează și se actualizează de către Serviciul de Informații și Securitate, care colaborează în acest sens cu serviciul Prevenire și Combaterea Spălării Banilor, Banca Națională a Moldovei și cu*

alte autorități publice cu competențe incidente în domeniul dat.” din art. 6 alin. (2) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

6. *„prin derogare de la prevederile Codului administrativ, procedurile administrative inițiate de către Serviciul de Informații și Securitate în condițiile alin. (3) se rezumă la examinarea documentelor justificative existente, remise de către autoritățile competente, emiterea actelor administrative individuale privind includerea și/sau excluderea unor subiecți din lista persoanelor în privința cărora există suspiciuni că sunt asociate unui subiect al restricțiilor internaționale și notificarea persoanelor vizate după emiterea ordinului. Prevederile art. 70 și 71 din Codul administrativ nr. 116/2018 nu se aplică” din art. 6 alin. (3¹) din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.*

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁶

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice

Avocat Țeporței Ghenadie

04 iunie 2025

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.